

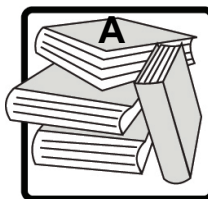

Begrijpend Lezen

WEEK 11

Lesbeschrijving

Niveau A: groep 5

Actueel
Onderwijs

Toelichting

Deze les gaan we in op strategie 5 Wat doe ik als ik een tekst niet meer snap? Deze strategie die de kinderen kunnen toepassen zowel tijdens als ná het lezen van een artikel, bestaat uit drie subvragen:

- Ik weet niet wat een **woord betekent**.
- Ik weet niet waarnaar een verwijzwoord verwijst.
- Ik ben de draad kwijt.

Benodigde tijd

Een les duurt ongeveer 50 minuten, inclusief het lezen van het artikel. De tijdsaanduiding achter de lesonderdelen is indicatief.

Materiaal

Voor elke leerling:

- een exemplaar van de krant *Kidsweek Junior 11*,
- voor niveau **A** werkblad **A**,

INTRODUCTIE

Krant lezen (10 minuten)

De kinderen lezen of grasduinen in Kidsweek Junior. Eventueel kunt u de nieuwswwoorden behandelen. U vindt ze op onze website www.kidsweekjunior.nl/leraren onder het kopje Nieuwswrdrn.

KERN

Klassikale instructie (20 minuten)

- **Laat de kinderen het artikel 'Paniek door nepnieuws' lezen** op pagina 5 van Kidsweek Junior. Als ze daarmee klaar zijn, moeten ze artikel 2 op het informatieblad op pagina 5 van het lesboekje lezen. Vertel daarbij dat artikel 2 een verhaal is dat ook ooit als nepnieuws is gebracht.
- **Vraag aan de leerlingen wie één van de twee of beide artikelen niet snapt.** Grote kans dat er een leerling is die zijn hand op steekt. Zeker artikel 2 op het infoblad is voor velen té lang, té ingewikkeld en velen zullen de draad kwijt geraakt zijn. Vraag hem hoe het kan dat hij het artikel niet snapt. Noteer de antwoorden op het bord.
- U gaat nu het strategieblad op pagina 1 van het lesboekje behandelen: Staan er moeilijke woorden in de artikelen die de kinderen moesten lezen? Laat hen antwoorden en schrijf de moeilijke woorden op het bord.
- Laat de kinderen nu in groepjes zelf proberen te achterhalen wat die moeilijke woorden betekenen. Vooral de manier waarop ze te werk gaan, is van belang. Die manieren moeten ze op een oefenblaadje schrijven.
- Praat over de verschillende oplossingen die de kinderen hebben gevonden. Pas iedere gevonden oplossing toe op een moeilijk woord uit het artikel.
In ieder geval moet aan bod komen:
 - **Lees de zinnen rondom het moeilijke woord.** Kan ik misschien daaraan afleiden waar het over gaat?
 - **Heb ik dit woord eerder gezien of gehoord?** Waar ging het toen over?
 - Staat er misschien een **ander woord** in de tekst, dat **hetzelfde betekent?** (synoniemen)

(Vervolg Lesbeschrijving Begrijpend Lezen niveau A bij *Kidsweek Junior* week 11)

- Helpt het als ik het **woord in delen verdeel**? Bijvoorbeeld: *krediet-crisis*.
 - Kan ik iets zien aan de **vorm van het woord**? Bijvoorbeeld: *doneert* is een vorm van het werkwoord *doneren*.
 - **Ik zoek het woord op** in een woordenboek of een ander opzoekboek of op internet.
 - **Ik vraag het aan iemand**.
- Leest u nu een zin voor uit het artikel *Paniek door nepnieuws*: 'Toen ze hoorden dat ze voor niets zo bang waren geweest, werden ze woedend op de zender.' Vraag de kinderen: Wie weet wie ze bedoelen met 'ze'? Zoek een woord in de zinnen eromheen naar een woord dat je er voor in de plaats kunt zetten. Met '**ze**' worden bedoelt: Veel mensen/Georgische kijkers.
 - Lees nu het intro voor. Dit eindigt met de zin: 'Maar het ging om een grap.' Vraag de kinderen wie weet waar '**het**' woordje het naar verwijst. Welke woorden kun je daarvoor in de plaats zetten? (Er is een oorlog uitgebroken met Rusland)
 - Artikel 2 op het infoblad op pagina 5 van het lesboekje, is een lang en moeilijk artikel. Als je de draad kwijt raakt, terwijl je aan het lezen bent, moet je teruggaan naar het stuk waar je het nog wél snapte. Dan lees je het moeilijke stuk nog een keer. Dan let je goed op moeilijke woorden die je eerst moet begrijpen voordat je verder leest. Misschien kun je de hoofdgedachte, de rode draad wel volgen? Dan streep je minder belangrijke informatie even door. Voor de rode draad is die niet belangrijk.
 - Misschien moet je tijdens het lezen wel besluiten, dat dit artikel nog veel te moeilijk voor je is. Ga dan op zoek naar een makkelijker artikel over dit onderwerp. Eentje die je wél snapt.

Loop nu nogmaals samenvattend het stappenplan van de strategie door. De strategie staat voorop het lesboekje afgedrukt.

Verwerking zelfstandig (15 minuten)

Niveau **A**

De leerlingen maken werkblad **A** op pagina 2.

AFSLUITING (10 minuten)

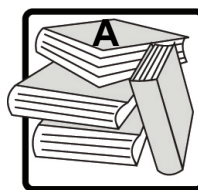
Praat met de kinderen over deze strategie. Komt het vaak voor dat je een tekst niet meer snapt? Gebeurt dat dan al tijdens het lezen, of pas achteraf als je klaar bent dat je je realiseert dat je de tekst niet snapt? Kun je vaak achter de betekenis van de moeilijke woorden komen door in de tekst te zoeken of woorden in stukjes te hakken?

Pas deze stappen toe (betekenis woorden zoeken, woorden in de plaats van verwijswaarden zoeken teruglezen als je de draad kwijt bent), iedere keer als je een tekst niet meer snapt. Niet alleen in de les Begrijpend Lezen.

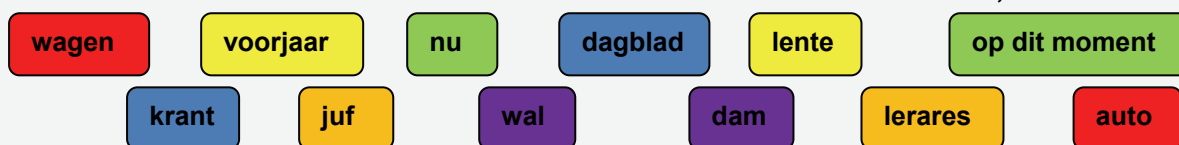
Op www.kidsweekjunior.nl/leraren vindt u werkbladen met antwoorden.

Opmerkingen

- Het aanleren van strategieën kan het beste hardop denkend gebeuren (modeling). De vragen die een ervaren lezer zich zelf stelt, soms onbewust, worden hierbij hardop uitgesproken.
- In de rubriek WERKWIJZER op de site (www.kidsweekjunior.nl/leraren; klik in de navigatiebalk boven de pagina's op WERKWIJZER) vindt u onder meer:
 - een overzicht van alle strategieën (kern- en tussendoelen) die in Actueel Onderwijs met *Kidsweek Junior* worden behandeld,
 - meer informatie over nieuwswaarden.
- De afsluiting van de les is een belangrijk moment om met de kinderen te praten over de bruikbaarheid van een strategie. Uiteindelijk moet de leerling zelf afwegen welke strategie in te zetten bij het (beter) begrijpen van een artikel of tekst.

1 Wat betekenen deze woorden? Hak in tweeën om erachter te komen.

nepnieuws	NEP + NIEUWS = NIEUWS DAT NIET ECHT WAAR IS
arbeidsplaats	ARBEIDS + PLAATS = PLEK OM TE WERKEN
tweewieler	TWEE+ WIELER = IETS MET TWEE WIELEN: EEN FIETS
keihard	KEI + HARD = ZO HARD ALS EEN KEI (STEEN)
topsporter	TOP + SPORTER = IEMAND DIE SPORT AAN DE TOP, OP HOOG NIVEAU
automobiel	AUTO + MOBIEL = VANZELF (AUTO) VOORUIT KOMEN (MOBIEL ZIJN),

2 Onderstreep 2 moeilijk woorden uit Kidsweek Junior die je in tweeën kunt hakken. Schrijf de betekenis erachter. **BIJVOORBEELD:****ZELFVERZEKERD:** ZELF VER ZEKERD, ZEKER ZIJN OVER JEZELF**VAATDOEKJES:** DOEKJES VOOR DE VAAT(AFWAS/AANRECHT)**3** Welke woorden betekenen hetzelfde? Geef de woorden die hetzelfde betekenen, dezelfde kleur.**4** Waarnaar verwijst dit woord? Zoek op pagina 9 in Kidsweek Junior naar een woord dat je er voor in de plaats kunt zetten.*Groms voor beginners: 'Ze namen het gegrom van twintig honden op.'***Ze** verwijst naar: ONDERZOEKERS VAN EEN HONGAARSE UNIVERSITEIT*Wonderfantje: 'Afgelopen weekend mocht hij voor het eerst naar buiten.'***Hij** verwijst naar: KLEINE OLIFANTJE MENEER SHUFFLES*Vogels krimpen: 'Daar kun je ziek van worden.'***Daar** verwijst naar: EEN BOEL BACTERIËN**5** Wat kun je doen als je de draad kwijt raakt als je een artikel leest? (bijvoorbeeld artikel 2 infoblad)**JE GAAT TERUG DAAR NAAR WAAR JE DE DRAAD KWIJT RAAKTE EN JE LEEST OPNIEUW. LET GOED OP MOEILIJKE WOORDEN EN VERWIJSWOORDEN. SOMS BESLUIT JE DAT HET EEN TE MOEILIJKE TEKST IS. DAN ZOEK JE EEN ANDERE TEKST OVER DIT ONDERWERP.**